

BVD - Nieuwsbrief 98-1

4 februari 1998

INHOUD:

Een doctoraalscriptie over de identiteit van CD-kiezers.

Luxor. een beschouwing over de aanslag op toeristen in het Egyptische

de Unit Synthetische Drugs (USD).

ongewenste activiteiten van de Iraanse overheid in Nederland

Een overzicht van mutaties artikel 18 - personeel en een brief van de directeur Democratische Rechtsorde aan de chefs RID over het doorberekenen van kosten aan de BVD.

Een student politicologie wijdt zijn doctoraalscriptie aan het profiel van de 'doorsnee' Centrumdemocraat. Hieronder een bespreking daarvan.

Profiel van het doorsnee-lid van de Centrumdemocraten

Medio februari 1997 schreef een student politicologie aan de Leidse universiteit, een brief aan voorzitter en boegbeeld van de extreem-rechtse Centrumdemocraten (CD), waarin hij vroeg een schriftelijke enquête te mogen houden onder een steekproef van de leden van de CD. De bevindingen zouden moeten uitmonden in een doctoraalscriptie waarmee, zo betoogde hij, ook de CD zijn voordeel zou kunnen doen, niet het minst als zou blijken dat het cliché-beeld van een aanhanger van extreem-rechts - de gewelddadige racist - niet zonder meer op de CD-leden van toepassing is.

Janmaat liet twee maanden later een brief en vragenlijst uitgaan aan een a-selecte groep van zeshonderd CD-leden waarin dezen, met garantie van anonimiteit, werden uitgenodigd om mee te werken. Naar later bleek heeft 35 procent van hen dit gedaan.

Medio november ontving doctoraalscriptie met als titel '*CD-leden bekennen kleur*'.

Zijn vraagstelling valt in drie delen uiteen:

- Wie zijn de leden van de CD: wat is de profielschets van het doorsnee CD-lid ?
- Waarom zijn zij lid van de CD ?
- Hoe actief zijn de leden van de CD ?

Op basis van de enquête-resultaten komt tot de volgende beantwoording. Het gemiddelde CD-lid is al vrij lang lid van zijn partij, behoort tot de oudere leeftijdscategorieën, is man, woont in de randstad, heeft een lagere of middelbare schoolopleiding gevolgd, is in loondienst werkzaam in het bedrijfsleven, leest De Telegraaf, en zou - als de CD verboden werd - ofwel niet gaan stemmen, ofwel stemmen op een andere extreem-rechtse partij dan wel de VVD.

geeft als verklaring dat ouderen meer bevreesd kunnen zijn voor culturele veranderingen en mannen wellicht meer bevattelijk voor extremisme, terwijl mensen die in de randstad wonen vaker in contact komen met allochtonen met wie zij op de arbeidsmarkt concurreren, en van wie zij de andere leefgewoonten hinderlijk kunnen vinden.

De redenen die de geënquêteerden aangeven voor hun lidmaatschap, verschillen aldus niet veel van die van de leden van PvdA, CDA en VVD. Zij willen politieke invloed uitoefenen, uiting geven aan hun levensovertuiging of zij beschouwen het als hun plicht als burger om politiek te participeren. De leden vinden van zichzelf dat zij rechtse opvattingen koesteren. Deze laten zich samenvatten als een pleidooi voor een hardere aanpak van de criminaliteit, bezwaren tegen de teloorgang van de mono-etnische samenleving en, in verband daarmee, tegen het grote aantal asielzoekers.

De vraag tenslotte hoe actief de leden van de CD zijn wordt beantwoord met: betrekkelijk inactief. Het overgrote deel van de ondervraagden noemt "maatschappelijke druk" als verklaring daarvoor.

tekent daarbij aan dat de leden van de CD als gevaarlijk worden beschouwd vanwege hun opvattingen maar, zo stelt hij, in de door CD-leden zelf genoemde redenen voor het lidmaatschap klinken geen revolutionaire ideeën door. Zij zouden waarschijnlijk op dezelfde wijze invulling willen geven aan hun lidmaatschap als leden van andere politieke partijen, ware het niet dat samenleving en overheid extra barrières hebben opgeworpen.

De uitkomst van het onderzoek is voor niet verrassend.
De afgelopen jaren is vanuit dat team in woord en geschrift steeds weer de boodschap uitgedragen dat de CD weliswaar ultra-nationalistisch en xenofob is, maar dat het demoniseren van de partij en het diskwalificeren van haar kiezers tot een karikatuur leiden. Dit doet namelijk geen recht aan de authentieke gevoelens van onzekerheid en onvrede over de multi-etnische samenleving. Deze gevoelens leven onder vele niet-racistische en niet-extremistische Nederlanders.

De aanslag van al-Jama'a al-Islamiyya op toeristen in Luxor

Op maandag 17 november 1997 werd in de Zuid-Egyptische stad Luxor, bij de tempel van Hatsjepsut, een koelbloedige aanslag uitgevoerd op buitenlandse toeristen. In vergelijking met voorgaande aanslagen die eveneens tot doel hadden de economie van Egypte te schaden door een gevoelige klap toe te brengen aan haar voornaamste pijler, de toeristenindustrie, vertoont deze aanslag een aantal afwijkende kenmerken.

Opvallend is in de eerste plaats het grote aantal dodelijke slachtoffers dat als gevolg van deze aanslag te betreuren was. Terwijl in de periode 1991-1997 35 toeristen in Egypte werden gedood als gevolg van door moslimextremisten gepleegde terreuracties, bedroeg het aantal buitenlandse slachtoffers van de aanslag in Luxor 58 personen. Voorts is de koelbloedige en professionele wijze waarop door kogels gewonde toeristen werden 'afgemaakt' met messsteken een nieuw element in de modus operandi van de moslimextremisten. Dit geldt ook voor het verschijnsel dat de daders zich gehuld hadden in uniformen van de Egyptische politie. Deze in de Egyptische context tot op heden ongekende methoden roepen associaties op met de werkwijze van de islamitische terreurgroepering GIA in Algerije.

De aanslag in Luxor is opgeëist door de Egyptische groepering al-Jama'a al-Islamiyya (AJAI) en zou zijn uitgevoerd door zes leden van deze organisatie, die allen door de hen achtervolgende veiligheidstroepen zijn geliquideerd. Volgens de Arabische pers kon van de zes omgekomen daders aanvankelijk slechts een persoon worden geïdentificeerd. Het betreft de vermoedelijke leider van de dadergroep, een AJAI-lid uit de provincie Asyut, die in 1993 naar Pakistan zou zijn gereisd. Zes maanden voor de aanslag zou hij via Soedan naar Egypte zijn teruggekeerd. Van de overige vijf daders, van wie er inmiddels drie zijn geïdentificeerd, zouden in Egypte geen vingerafdrukken of foto's beschikbaar zijn. Dit gegeven, gecombineerd met het professionele optreden van de extremisten, heeft aanleiding gegeven tot de speculatie dat alle zes daders uit het buitenland afkomstig waren. Daarnaast is ook de mogelijkheid geopperd, dat de Egyptische veiligheidsdienst nog geen gegevens over de daders bezat omdat zij zich pas kortelings bij de AJAI hadden aangesloten.

Wildere speculaties over de toedracht van de aanslag gaan uit van Amerikaanse en Israëliëse betrokkenheid en infiltratie van islamitische terreurgroepen. Amerika en Israël zouden de Egyptische regering met de aanslag willen straffen voor haar eigenzinnige koers ten aanzien van het gestagneerde Arabisch-Israëliëse vredesproces, onder meer tot uiting komend in de Egyptische boycot van de economische conferentie in Doha, de hoofdstad van Qatar. Het dreigement van het Amerikaanse congres om de economische steun aan Egypte te verminderen, werd aan Egyptische zijde met een schouderophalen beantwoord: Egypte had de Amerikaanse steun niet nodig, gezien de economische opbloei die het land, mede als gevolg van de florerende toeristensector, doormaakte. Hoewel deze samenzweringstheorie zeer onaannemelijk lijkt, geeft zij op zijn minst uiting aan de anti-Amerikaanse en anti-Israëliëse stemming in Egypte.

Daarnaast werd betwijfeld of de in het buitenland verblijvende leiders zich bij de instructies van de gedetineerde AJAI-leiders zouden neerleggen en werd, naar aanleiding van tegenstrijdige reacties hierop van de leiders in het buitenland, driftig gespeculeerd over een splitsing binnen de AJAI-gelederen. Het is daarom niet verwonderlijk dat de AJAI thans alles in het werk stelt om de rijen te sluiten, zich naar buiten toe eensgezind te presenteren en het eigen imago op te poetsen. De leiders in het buitenland hebben alle AJAI-leden en -aanhangers opgeroepen de terreuracties tegen buitenlandse toeristen, de Egyptische toeristenindustrie en de Kopten te staken. Wat hiervan het effect zal zijn moet nog blijken.

Dat het drama in Luxor samenviel met de eerste dag van het staatsbezoek van Koningin Beatrix aan Egypte berust overigens op louter toeval. Het ontbreken van een adequate beveiliging van belangrijke toeristische trekpleisters in Egypte heeft ongetwijfeld bijgedragen aan het welslagen van de aanslag.

XTC en andere synthetische drugs

De afgelopen jaren is de productie van en handel in XTC en andere synthetische drugs in Nederland sterk toegenomen. Steeds meer van deze drugs worden ook door Nederlandse criminelen en organisaties in het buitenland afgezet. Nederland heeft hierdoor bij andere landen de reputatie verworven de grootste producent en distributeur van synthetische drugs te zijn. Om deze problematiek beter het hoofd te kunnen bieden kondigde de regering in september 1996 de oprichting van een landelijke eenheid synthetische drugs aan. Onder leiding van het Openbaar Ministerie (OM) zal deze Unit Synthetische Drugs (USD) zorg dragen voor de landelijke analyse en coördinatie inzake de opsporing van XTC en andere synthetische drugs.

Bepaald werd dat naast onder meer Douane, politie, CRI, ECD en KMar ook de BVD een bijdrage zal leveren aan de USD,

De USD is langzaam op stoom gekomen. Dit najaar is een aanvang gemaakt met de feitelijke uitvoering van de werkzaamheden.

In winkelcentra kom je ze regelmatig tegen: leden van de stichting Solidariteit met Iraanse Mensen (SIM). Ze collecteren voor hulpbehoevende Iraanse kinderen. In werkelijkheid komt het geld niet bij de kinderen terecht maar bij de Iraanse oppositiepartij Mudjahedin e Khalq (= MEK), die er onder meer wapens van koopt voor hun leger in Irak.

Iraniërs in Nederland

In Nederland bevinden zich ongeveer 20.000 Iraniërs. Het grootste deel is vluchteling. Na de revolutie van 1979 is Iran onder een streng fundamentalistisch regiem van ayatollah's gekomen. Strengere wetten zijn opgesteld en overtreders worden zonder pardon opgepakt en in gevangenissen gezet.

De nieuwe president Khatami lijkt wat toeschietelijker naar het Westen, maar zijn uitspraken worden herhaaldelijk tegengesproken door ayatollah Khamenei die bij het bepalen van het beleid de meeste invloed heeft. Vele tienduizenden vluchten ook nu nog vanwege de druk van de geestelijke leiders naar het buitenland.